

LE2GR.5

A

Lingua(s) en il focus

Conscienza per la lingua

1. Las scholaras ed ils scholars san drizzar lur atenziun sin la diversidad linguistica.		renviaments DR.5.B.2
LE2GR.5.A.1 Las scholaras ed ils scholars ...		
2	a » san percepir conscientamain situaziuns plurilinguas e denominar quellas (p.ex. en l'atgna classa, en ils agens conturns, al lieu da vacanzas, en las medias).	
3	b » san percepir la diversidad linguistica en Europa ed en il mund. » san descriver la diversidad linguistica en Svizra.	R.5.B.1.c DR.5.A.1.b
	c » san cumparegliar il stadi e las rollas da differentas linguas ina cun l'autra (p.ex. linguas chantunalas, linguas naziunalas, linguas da derivanza, linguas francas).	
2. Las scholaras ed ils scholars san drizzar lur atenziun sin fenomens linguistics.		renviaments LE3GR.5.A.1
LE2GR.5.A.2 Las scholaras ed ils scholars ...		
2	a » san percepir - cun sustegn - singuls fenomens linguistics e differenzas u sumeglientschas en differentas linguas (p.ex. differentas scrittiras, rituals da bainvegna).	R.5.B.1.c DR.5.A.1.b
3	b » san percepir differentas varietads da l'englais (englais american edenglais britannic,englais da standard e dialects,englais scrit edenglais discurre).	
	c » san percepir different registers en la lingua estra (p.ex. lingua formala e lingua informala, lingua da mintgadi). » san cumparegliar fenomens linguistics en differentas linguas (p.ex. derivanza da peds, peds emprestads, internaziunalissem).	

LE2GR.5 | Lingua(s) en il focus

B | Vocabulari

1. Las scholaras ed ils scholars disponan d'in vocabulari adequat ch'als permetta da s'exprimer a bucca ed a scrit.		renviaments	
LE2GR.5.B. Las scholaras ed ils scholars ...			
2	a	» possedan in repertori limità da singuls peds e da singulas modas da dir, che sa referescha a situaziuns specificas ed als permetta da s'exprimer curt e bain davart temas enconuschents.	
	b	» possedan in repertori elementar da peds frequents e da modas da dir frequentas, ch'als permetta da rediger texts simpels davart temas da mintgadi sco er da sa participar activamain a discurs simpels.	
3	c	» possedan in repertori suffizient da peds e da modas da dir, ch'als permetta da rediger texts davart temas pli generals sco er da sa participar activamain a discurs da rutina.	
	d	» possedan in repertori suffizient da peds e da modas da dir, ch'als permetta da rediger texts davart differents temas da l'agen mund real sco er da sa participar activamain a discurs da mintgadi.	
2. Las scholaras ed ils scholars san reflectar davart strategias e tecnicas per acquistar il vocabulari sco er reglas da la furmaziun da peds e san profitar da quai per emprender. En quest connex san els recurrer ad experientschas d'emprender ed enconuschientschas d'autras linguas.		renviaments LE3GR.5.B.2	
LE2GR.5.B. Las scholaras ed ils scholars ...			
2	a	» san profitar - sut instrucziun - da strategias e tecnicas per emprender il vocabulari (p.ex. tatgariels, cartas cun pled e maletg, peds parallels).	
	b	» san reflectar davart experientschas ch'èn vegnidas fatgas cun strategias e tecnicas per acquistar il vocabulari e decider - sut instrucziun - tgenina ch'è la meglra per els (p.ex. cartoteca da peds, rait da peds, gieu didactic, dicziunaris visuals, vocabularis electronics, app). » san amplifitgar lur vocabulari productiv partend dal vocabulari individual existent grazia a l'agid da texts auditivs, da texts da leger e da discurs.	MI - Retschertga e sustegn d'emprender
3	c	» san - sche necessari cun sustegn - elegier tecnicas per acquistar il vocabulari, ch'èn adattadas a l'agen stil d'emprender (p.ex. cluster, mindmap, registraziun sonora). » san - sut instrucziun - renconuscher las reglas da la furmaziun dals peds (er interlinguisticamain) e san furmar novs peds e novas modas da dir (p.ex. nation/Nation/nazione/naziun, repair/reparieren/riparare/reparar, famiglia da peds).	
	d	» san deducir independentamain las reglas da la furmaziun da peds e san profitar da quai per emprender. » san cumparegliar differentas furmas da vocabularis (p.ex. sin palpiri, electronics, online) e san sa barattar davart las pussaivladads d'applitgar quels.	

LE2GR.5 | Lingua(s) en il focus

C | Pronunzia

1. Las scholaras ed ils scholars san discurre e preleger a moda clera e chapaivla.		renviaments
LE2GR.5.C.1 Las scholaras ed ils scholars ...		
2	a » san pronunziar u preleger peds enconuschents e modas da dir enconuschentas uschia, ch'els vegnan chapids quasi adina.	
	b » san applitgar las convenziuns da la pronunzia e da l'intunaziun da peds uschia, ch'els vegnan chapids cur ch'els discurren e legian ad auta vusch.	
3	c » san - malgrà in accent perceptibel - per regla discurre e preleger a moda chapaivla.	
	d » san s'exprimer per il pli uschia, che lur pronunzia è bain chapaivla e che l'intunaziun corresponda al cuntegn.	

2. Las scholaras ed ils scholars san chapir las reglas da pronunzia e d'intunaziun tipicas da l'anglais.		renviaments
LE2GR.5.C.2 Las scholaras ed ils scholars ...		
2	a » san percepir singuls tuns tipics ch'èn differentes en anglais ed en la lingua da scola (p.ex. th/v).	
	b » san percepir l'effect da l'intunaziun sin la significaziun d'ina decleraziun e trair conclusiuns or da quai (p.ex. dumonda tras intunaziun, imperativ).	
	c » san observar singuls tuns specifics e sequenzas foneticas specificas da l'anglais, eventualmain cumparegliar cun autras linguas e far en la lingua da scola supposiziuns davart la relaziun tranter la scrittira ed il tun (p.ex. my > may, live-life; intunaziun dal pled e da la frasa).	
3	d » san - sut instrucziun - cumbinar grafissem ch'i dat savens cun la pronunzia correcta e deducir reglas da quai (call, tell, miss, jazz, but, bus, us, if).	
	e » san chapir e diriger - grazia a la differenta intunaziun - l'effect da lur decleraziun.	

LE2GR.5 | Lingua(s) en il focus

D | Grammatica

1. Las scholaras ed ils scholars san percepir structuras grammaticalas en texts e profitar da quellas per chapir sco er applitgar quellas cur ch'els discurren e scrivan.		renviaments	
LE2GR.5.D. Las scholaras ed ils scholars ...			
2	a	» san applitgar - sut instrucziun - cun discurre e cun scriver structuras grammaticalas fitg simplas, ma fan - tut tenor il grad da sustegn - anc blers sbagls (p.ex. plural regular, singulas furmas da conjugaziun). » san percepir - cun sustegn - singulas structuras grammaticalas che sa refereschon a situaziuns specificas e san profitar da quai per chapir (p.ex. negaziun, interrogativs).	
	b	» san applitgar cun discurre e cun scriver intginas structuras grammaticalas simplas, ma fan anc sbagls (p.ex. furmas da conjugaziun da verbs impurtants, pronomi persunals, dumonda simpla cun interrogativ). » san percepir - cun sustegn - structuras grammaticalas che sa refereschon a situaziuns specificas e san profitar da quai per chapir (p.ex. indicaziun da las uras, indicaziuns dals lieus).	
3	c	» san applitgar cun discurre e cun scriver structuras grammaticalas simplas, ma fan per part anc sbagls (p.ex. sequenza da peds en decleraziuns e dumondas simplas, verbs cun dus objects, plurals irregulars, preposiziuns frequentas). » san percepir - cun sustegn - structuras grammaticalas simplas e profitar da quai per chapir (p.ex. sequenza da peds en la frasa, dumonda cun interrogativ u cun intunaziun, furmas da conjugaziun).	
	d	» san duvrar vaira correctamain er intginas structuras grammaticalas pli complexas cun discurre e cun scriver (p.ex. verbs auxiliars e modals, differentas furmas da negaziun, pronomi demonstrativs e reflexivs). » san percepir structuras grammaticalas pli complexas e san profitar da quai per chapir (p.ex. temp dals verbs, verbs modals frequents, conjuncziuns per motivar, pronomi possessivs e reflexivs).	
2. Las scholaras ed ils scholars san chapir structuras grammaticalas e cumparegliar cun autras linguas.		renviaments LE3GR.5.D.2	
LE2GR.5.D. Las scholaras ed ils scholars ...			
2	a	» san perscrutar - sut instrucziun - singulas structuras grammaticalas, eventualmain cumparegliar cun autras linguas e far supposiziuns da quai en la lingua da scola (p.ex. singular e plural, artitgel definì/indefinì, posiziun dals peds en in'interrogaziun).	
3	b	» san analisar - sut instrucziun - structuras grammaticalas pli complexas, cumparegliar quellas cun autras linguas e deducir reglas (p.ex. temp, conjugaziun simpla).	
	c	» san percepir, congualond las structuras grammaticalas da differentas linguas, reglas specificas per ina lingua, las reflectar e valitar per l'agen diever linguistic (p.ex. pronomi relativs e frasa relativa, gradaziun irregulara, frasa cundiziunala).	

LE2GR.5 | Lingua(s) en il focus

E | Ortografia

1. Las scolaras ed ils scolars san scriber vaira correctamain.			renviaments
LE2GR.5.E.1 Las scolaras ed ils scolars ...			
2	a	» san copiar correctamain singuls plects e curtas modas da dir. » san nudar singuls plects e curtas modas da dir, ma quai po anc esser foneticamain.	
	b	» san copiar correctamain modas da dir e frasas curtas. » san per part duvra l'ortografia correcta en singuls texts curts. » san applitgar ils segns d'interpunctiun ils pli impurtants en frasas simplas.	
3	c	» san scriber vaira correctamain davart temas enconuschents en texts pli curts. » san scriber correctamain las furmas che vegnan duvradas savens (p.ex. I am, they are).	
	d	» san scriber vaira correctamain texts davart temas generals, sbagls ortografics marcants en rars.	

2. Las scolaras ed ils scolars san reflectar davart las reglas ortograficas da l'anglais e chapir talas.		renviaments
LE2GR.5.E.2 Las scolaras ed ils scolars ...		
2	a » san - sut instrucziun - percepì las reglas ortograficas elementaras (p.ex. what, where, why /I).	
	b » san perscrutar las reglas ortograficas e far supposiziuns surlonder en la lingua da scola. » san percepì e curreger agens sbagls cun agid da texts da standard.	LE3GR.5.E.2.a
3	c » san - sut instrucziun - deducì las reglas ortograficas las pli frequentas. » san controllar l'ortografia (p.ex. cun agid d'in vocabulari).	MI - Producciun e preschentaziun LE3GR.5.E.2.b

LE2GR.5

Lingua(s) en il focus

F

Reflexiun e planisaziun davart l'emprender ina lingua

1. Las scholaras ed ils scolars san reflectar davart lur atgna acquisiziun da la lingua e planisar tala.		renviaments LE3GR.5.F.1
LE2GR.5.F.1 Las scholaras ed ils scolars ...		
2	a	» san - a moda fitg simpla e cun il sustegn da la persuna d'instrucziun - ponderar davart lur experientschas cun emprender ina lingua e constatar progress d'emprender (p.ex. schurnal d'emprender).
	b	» san - cun sustegn - valitar lur stadi d'emprender e deducir da quai finamiras persunalas (p.ex. cun rimnar cun cleras finamiras products, portfolio).
3	c	» san - en cas da basegn cun sustegn - valitar ils agens progress ed ils resultats da l'emprender. » san fixar finamiras persunalas e planisar l'agen emprender.
	d	» san sa barattar davart experientschas d'emprender. » san percepir e profitar er da chaschuns d'emprender ordaifer la scola (p.ex. internet, scuntradas, medias).